

*Halina Mortimer-Szymczak**

Aneks statystyczny. Komentarz**

Do rozważań zawartych w niniejszym zbiorze załączamy aneks statystyczny, charakteryzujący podstawowe tendencje łódzkiego rynku pracy i bezrobocia. Dane dotyczą dwu lat, tj. 1990 i 1991 r., w tym bowiem okresie wystąpiło zjawisko nasilonego bezrobocia. Pogłębiły się niesprzyjające tendencje, towarzyszące przemianom społeczno-gospodarczym okresu przejściowego. Zdajemy sobie sprawę, iż dwa lata jest to okres zbyt krótki dla wyciągania wniosków i wskazywania na bardziej trwałe kierunki zmian. Tym niemniej pragniemy utrwalić pierwsze lata owych przemian zatrudnieniowych, aby w latach następnych kontynuować tę statystykę i pogłębiać płynące z niej wywody. Wiemy również, iż rzeczywistość jest ulotna, zaś rozrzucone liczby w różnych publikacjach z biegiem lat umykają z pamięci.

Rozważania ogólne, zawarte w naszych artykułach, poparte są także liczbami, odzwierciedlającymi omawiane zagadnienia. Dla pełnej jednak wiedzy i dla czytelnika chcącego szerzej rozeznaczyć badane problemy sporządziliśmy w aneksie tabele. Przedstawiamy je w logicznej kolejności, poczynając od zagadnień bardziej ogólnych, szerokich do zagadnień węższych, szczegółowych. W pierwszej kolejności podajemy liczby globalne dla kraju i na tym tle dla województwa łódzkiego. Podobnie ma się rzecz z rejestracją miejsc pracy, liczbą osób pracy poszukujących, ich strukturą, podziałem. Szczególnie miejsce zajmuje podział według płci, tj. kobiety wśród bezrobotnych, a także osoby młode, pozostające bez pracy. Dalej podajemy uwagi odnoszące się do poszczególnych tabel, w kolejności ich zamieszczenia.

* Prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Polityki Ekonomicznej UŁ.

** Tablice sporządzili: M. Lisiecki 1-5; I. Kukulak-Dolata 6-10, 17, 18; E. Kryńska 11-16; J. Florczak-Bywalec 19-24; E. Sadowska-Kowalska 25-26. Ilustracja graficzna: A. Dąbrowski, Z. Kaźmierczak.

Zjawisko oficjalnego bezrobocia pojawiło się w styczniu 1990 r. – na 55,8 tys. poszukujących pracy przypadło tylko 35 tys. ofert zatrudnienia. Jeszcze w końcu 1989 r. popyt na pracę przewyższał podaż. W latach 1990–1991 następuje gwałtowny wzrost poziomu bezrobocia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła w końcu grudnia 1991 r. ponad 1100 tys. osób, zaś w analogicznym okresie 1992 r. ponad 2100 tys. osób. Stanowiło to odpowiednio 6,1% i 11,4% czynnych zawodowo poza rolnictwem indywidualnym.

Tempo wzrostu bezrobocia nie było równomierne. Przyspieszenie wzrostu liczby poszukujących zatrudnienia zarejestrowanych w rejonowych biurach pośrednictwa pracy następowało w okresie miesięcy letnich, co tłumaczyć można wchodzeniem na rynek pracy absolwentów szkół. Zróżnicowanie tempa powodowane było ponadto zmianą przepisów dotyczących uprawnień do otrzymywania zasiłków dla bezrobotnych.

Jednakże poziom globalny stopy bezrobocia stanowi jedynie część problemu. Złożoność bezrobocia w Polsce tkwi w: wielkim zróżnicowaniu przestrzennym, wysokim udziale kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, stosunkowo wysokim udziale bezrobocia wśród roczników młodych, relatywnie wysokim poziomie wykształcenia bezrobotnych, (por. tab. 1).

Przechodzenie gospodarki na system rynkowy oraz pogłębiająca się recesja gospodarcza powodują zmniejszanie zatrudnienia w gospodarce narodowej województwa łódzkiego. Zjawisko to notuje się od 1989 r. W latach 1989–1991 liczba pracowników pełnozatrudnionych zmniejszyła się o 78 222 osoby, tj. o 22,7%. Spadek zatrudnienia dotyczył głównie sfery produkcji materialnej i wynosił 72 836 osób, tj. 29%. Zatrudnienie w sferze poza produkcją materialną zmniejszyło się w tym okresie o 5386 osób, tj. o 5,7%.

W 1991 r. odnotowano zmniejszenie liczby pełnozatrudnionych pracowników o 41 733 osoby, tj. 13,5% w stosunku do roku poprzedniego. Największy spadek zatrudnienia nastąpił w przemyśle (22 759 osób, tj. 20,3%), w handlu (5913 osób, tj. 22,8%) oraz w budownictwie (3045 osób, tj. 17,7%). W kilku działach odnotowano wzrost zatrudnienia. Dotyczyło to: pozostałych gałęzi produkcji materialnej, administracji państwowej i wymiaru sprawiedliwości oraz finansów i ubezpieczeń społecznych. Bez względu na wielkość przyrostu zatrudnienia są niewielkie i nie mają znaczącego wpływu na ogólną liczbę pracowników pełnozatrudnionych (por. tab. 2).

W końcu 1991 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wynosiła 262 760 osób i była niższa o 45 359 osób (13,4%) w stosunku do stanu w 1990 r. Źródła informują, że ok. 65% pracujących (190 550) zatrudnionych było w sferze produkcji materialnej, głównie w przemyśle 39,6% (115 965 osób). W sferze poza produkcją materialną największy odsetek w ogólnej liczbie zatrudnionych stanowili pracujący w oświacie i wychowaniu (12,2%) oraz w ochronie zdrowia i opiece społecznej (10,9%).

Wśród ogółu pracujących największą grupę stanowili pełnozatrudnieni (92,6%). Ich udział wśród ogółu pracujących w sferze produkcji materialnej wynosił blisko 94%, zaś w sferze poza produkcją materialną ok. 87%.

W 1991 r. w sprawozdawczości statystycznej pojawiła się nowa kategoria pracujących, a mianowicie: właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin (z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują, a wnoszą jedynie kapitał). W końcu roku grupa ta liczyła 1021 osób (0,4% ogółu pracujących). Postęp procesów prywatyzacji pozwala liczyć na wzrost bezwzględnych rozmiarów tej grupy oraz wzrost udziału w zatrudnieniu ogółem.

W pracy nakładczej zatrudnione były 704 osoby (0,2%). Wszyscy chałupnicy pracowali w działach produkcji materialnej i aż 95% w przemyśle. W grupie agentów przeważali agenci handlowi (39,1% ogółu pracujących w tej grupie) oraz agenci ubezpieczeniowi (30%), co wynika z urynkowania gospodarki oraz rozwoju sieci ubezpieczeń (por. tab. 3).

Dane tab. 4 potwierdzają – utrzymujące się od 1980 r. – pozytywne zmiany w strukturze zatrudnienia według poziomu wykształcenia. Wyrażają się one wzrostem udziału zatrudnionych z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym. W dwóch ostatnich latach nie zmienia się udział zatrudnionych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, maleje natomiast odsetek pracujących z pełnym i niepełnym wykształceniem podstawowym. Dane informują także o istotnych różnicach w strukturze zatrudnienia według poziomu wykształcenia między sferą produkcji materialnej i sferą poza produkcją materialną. W 1991 r. udział zatrudnionych w gospodarce narodowej z wykształceniem wyższym wynosił 14,8%, zaś z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i średnim ogólnokształcącym 34,7%. W tym czasie odpowiednie wielkości dla sfery produkcji materialnej wynosiły 7% i 30,6%, zaś do sfery poza produkcją materialną 30,7% oraz 42,9%.

Rynek pracy w województwie łódzkim określamy na podstawie liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz liczby wolnych miejsc pracy (oferty). Wielkość ofert zmniejszyła się w 1991 r. w stosunku do roku poprzedniego o 44%, tj. było ich mniej o 1084. Liczba osób w poszczególnych miesiącach zwiększała się sukcesywnie, osiągając przyrost o 34% w sierpniu 1990 r., podobnie było do końca października 1991 r., w tym też roku przyrosty liczby bezrobotnych były większe do roku poprzedniego. Wynosiły one od października 1991 r. 4700 osób miesięcznie (w 1990 r. 3500 osób miesięcznie). Od listopada 1991 r. obserwowano zmniejszenie się liczby poszukujących pracy. Analiza ofert pracy według miesięcy nie potwierdza trwałych tendencji. W pierwszych pięciu miesiącach 1990 r. obserwujemy wzrost liczby ofert pracy, natomiast w pozostałych miesiącach liczba wolnych miejsc pracy to

zwiększała się, zaś w innych się zmniejszała. W pierwszym półroczu 1991 r. zauważamy sukcesywnie zmniejszanie się liczby kreowanych miejsc pracy w poszczególnych miesiącach. W drugim zaś półroczu sytuacja była podobna do 1990 r. W badanym okresie liczby osób kierowanych do pracy kształtowały się nierównomiernie w poszczególnych miesiącach. Więcej osób do pracy kierowały rejonowe biura pracy w sierpniu, wrześniu i w październiku (por. tab. 5).

Wolne miejsca pracy według stanowisk wskazują, iż nastąpił ich wzrost w odniesieniu do zajęć nierobotniczych. Dotyczyło to przede wszystkim ofert dla osób z wykształceniem średnim. Natomiast dla robotników oferty pracy zmniejszyły się trzykrotnie, tj. z 1536 w 1990 r. do 464 w 1991 r. (por. tab. 6).

W tym czasie liczba osób poszukujących pracy ogółem wzrosła blisko dwukrotnie, odpowiednio z 47 646 do 87 240. Szczególnie dotyczyło to kobiecej siły roboczej, zatrudnionej przede wszystkim w przemyśle włókienniczym. Przemysł ten, jak wiadomo jest w stanie ogromnego regresu, wymaga niezbędnych nakładów dla modernizacji i rekonstrukcji. Zatrudnienie kobiet w łódzkim przemyśle lekkim sięga ok. 53%. Miały tu miejsce zwolnienia grupowe, stąd wysoki wzrost bezrobocia. Około 60% bezrobotnych poszukiwało zatrudnienia na stanowiskach robotniczych, głównie osoby bez kwalifikacji. Około 4% bezrobotnych to osoby z wyższym wykształceniem, a więc grupa ta była stosunkowo niewielka (por. tab. 7, 8).

Wskaźnik określający sytuację na rynku pracy oznacza liczbę bezrobotnych przypadających na jedno miejsce pracy. W województwie łódzkim wzrósł on blisko czterokrotnie w ciągu roku, tj. z 26 do 96. Najtrudniejsza sytuacja występuje w Łodzi, wskaźnik ten wzrósł z 21 w 1990 r. do 122 w 1991 r., czyli blisko sześciokrotnie. Stosunkowo najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w rejonie Ozorkowa – 30 osób na jedno miejsce (por. tab. 9–11).

Trudna sytuacja występująca na rynku pracy dotyka również absolwentów szkół ponadpodstawowych i wyższych uczelni. Wskaźniki są tu jednak niższe niż dla ogółu mieszkańców miasta i województwa. W 1991 r. na jedno miejsce pracy przypadało 33 absolwentów, co oznacza dwukrotny wzrost w ciągu roku. Wśród nich 17 absolwentów szkół wyższych ubiegało się o jedno stanowisko pracy (por. tab. 12).

Sytuacja pracowników na stanowiskach robotniczych i nierobotniczych w 1991 r. była podobna (wskaźniki wynosiły odpowiednio 106 i 105). W porównaniu do 1990 r. obserwujemy znaczne pogorszenie sytuacji osób poszukujących pracy na stanowiskach robotniczych. Wówczas to dla nich wskaźnik wynosił 20 (dla stanowisk nierobotniczych 67). W niekorzystnej sytuacji byli robotnicy niewykwalifikowani (odpowiednio 131 w 1990 r. i 482 w 1991 r.). W tym pesymistycznym stanie osoby z wykształceniem wyższym plasują się na lepszej pozycji, w 1991 r. na jedną ofertę pracy przypadało 45 osób, podobnie robotnicy wykwalifikowani (47 osób); por. tab. 12.

Osobne zagadnienie to struktura bezrobotnych według wieku. W województwie łódzkim przeważają robotnicy w wieku 35–44 lata (50,2%). Jest to wiek najwyższej aktywności zawodowej. Zwracamy uwagę, iż w Łodzi, wielkiej aglomeracji miejsko-przemysłowej, a także w całym województwie sytuacja różni się istotnie od występującej w innych mniej zagrożonych regionach Polski. W Łodzi bezrobotni byli znacznie starsi, bowiem do 34 roku życia było ich 23,4%, zaś powyżej 34 lat już 76,6%. Najlicniejsza grupa bezrobotnych była w wieku 35–44 lata, tj. 56,5%. W Pabianicach w wieku do 34 lat było 55,5%, powyżej tego wieku 44,5% bezrobotnych, najwięcej w wieku 25–34 lat, tj. 29,6%. W Zgierzu w wieku do 34 lat było 60,3%, powyżej zaś 39,7% bezrobotnych (najwięcej było ich w wieku 19–24 lata). W Ozorkowie w wieku do 34 lat było 61,9%, powyżej zaś 38,1% bezrobotnych, najwięcej było ich w wieku 18–24 lata (por. tab. 13).

Struktura według poziomu wykształcenia kształtowała się w województwie następująco: w ogóle przeważają osoby z wykształceniem podstawowym i niższym (40,1%). Struktura ta była podobna we wszystkich rejonach, poza Zgierzem. Tutaj najwyższy był udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (43,7%), zaś z wykształceniem wyższym udział był niewielki (4,8%); por. tab. 14. Wśród ogółu bezrobotnych najwyższy był udział osób będących bez zawodu, tj. w 1990 r. 37,8% i podobnie w 1991 r. 37,0%. W badanych dwu latach najbardziej wzrosła liczba bezrobotnych o zawodach włókienniczych, odzieżowych, dziewiarskich (o 232,3%) oraz o zawodach tokarskich i ślusarskich (o 140,7%); por. tab. 15.

Dla rozwiązywania owych problemów rejonowe biura pracy kierują bezrobotnych do tzw. prac interwencyjnych. Zakres tych prac w dalszym ciągu jest niewystarczający, należy więc ubiegać się o zwiększenie funduszy na ich aktywizację. W 1991 r. zakres ten znacznie się zwiększył w porównaniu do roku poprzedniego. Zorganizowano ponad dwukrotnie więcej miejsc pracy, zaś liczba przedsiębiorstw i instytucji, występujących jako organizatorzy wzrasta czterokrotnie. W 1991 r. do prac interwencyjnych skierowano 8982 osoby, tj. 10,3% bezrobotnych. Jak już stwierdziliśmy liczby te nie mogą być satysfakcjonujące w rozwiązywaniu nabrzmiałych problemów bezrobocia (por. tab. 16).

Fundusz Pracy, będący do dyspozycji rejonowych biur w badanym okresie był wykorzystany przede wszystkim na zasiłki i inne świadczenia dla bezrobotnych. W 1990 r. 51,5% środków funduszu było przeznaczone na ten cel, zaś w 1991 r. aż 82%. W 1990 r. 25% funduszu było wykorzystane na pożyczki dla bezrobotnych w celu podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej. Pożyczki te były jednak w 1991 r. znacznie ograniczone i wynosiły zaledwie 4,2% funduszu. Fundusz Pracy stanowi aktywny instrument walki z bezrobociem. Jak dotąd jego rola była niewielka, bowiem tylko 0,4% funduszu (1990 r.) było przeznaczone na przekwalifikowanie

bezrobotnych, 0,9% na tworzenie dodatkowych miejsc pracy (1991 r.) i 4,3% na prace interwencyjne (por. tab. 17, 18).

Województwo łódzkie należy do tych regionów w Polsce, w których stopa bezrobocia kobiet jest najwyższa. Wśród ogółu bezrobotnych w 1991 r. kobiet było 47%. Sytuacja kobiet na rynku pracy w Polsce i w województwie łódzkim wyraźnie się pogorszyła. Liczba bezrobotnych kobiet wzrosła w 1991 r. ponad dwukrotnie, zaś liczba ofert zmalała. Na jedno wolne miejsce pracy dla kobiet przypadało ponad 3 razy więcej bezrobotnych niż w 1990 r. Pogorszenie tej relacji dotyczyło wszystkich wyodrębnionych stanowisk pracy, najbardziej jednak pracownic niewykwalifikowanych. Na jedno miejsce pracy oferowane dla tej grupy pracownic zgłaszało się aż 529, a więc 5,5 razy więcej niż w końcu 1991 r. Wśród skierowanych do pracy udział kobiet był mniejszy niż ich udział wśród bezrobotnych (por. tab. 19–21).

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią kobiety o niepełnym wykształceniu podstawowym (34,6%), następnie z policealnym i średnim zawodowym (26,3%) i zasadniczym zawodowym (18,5%). Struktura bezrobotnych kobiet według wykształcenia w Łodzi i w całym województwie jest podobna (por. tab. 22). Analiza bezrobocia kobiet według zawodów wskazuje, że najczęściej pozostają bez pracy kobiety bez zawodu, przeważnie o niepełnym wykształceniu podstawowym. Następnie liczną grupę stanowią bezrobotne o zawodach: włókienniczy, odzieżowy, dziewiarski. Udział tej grupy znacznie wzrósł w ciągu roku (z 9,5% w 1990 r. do 16,4% w 1991 r.). Ponadto wśród bezrobotnych są pracownice administracyjno-biurowe (13,7%) oraz ekonomistki (9,4%). Większość bezrobotnych (51,4%) w województwie łódzkim to kobiety w wieku 35–44 lata, dla Łodzi ich odsetek jest jeszcze większy (57,3%); por. tab. 23–24.

I tym razem trudno mówić o tendencjach, bowiem dane dotyczą tylko dwóch lat. Nasuwają się jednak spostrzeżenia, a mianowicie: sytuacja kobiet na rynku pracy pogorszyła się, grupą najbardziej zagrożoną bezrobociem są kobiety bez kwalifikacji, spośród kadr wykwalifikowanych najtrudniejsza jest sytuacja kobiet posiadających zawody związane z przemysłem lekkim najbardziej dotkniętym recesją (zwolnienia grupowe).

Bezrobocie dotknęło również absolwentów szkół różnych typów. Według ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu (z 16 października 1991 r., art. 2, pkt 12 i 13) bezrobotny absolwent to osoba, która przez 12 miesięcy od daty ukończenia szkoły pozostaje bez pracy. Do młodocianych bezrobotnych należą absolwenci do 18 roku życia oraz uczniowie, z którymi zakład pracy rozwiązał umowę o praktyczną naukę zawodu (szkoły przyzakładowe). Badając tendencje w tym zakresie zauważamy, iż nastąpił wzrost ogólnej liczby bezrobotnych absolwentów o ponad 50% w 1991 r. w porównaniu do 1990 r., w tym młodych kobiet o ponad 40%. Oznacza to wysokie tempo wzrostu bezrobocia absolwentów.

Udział bezrobotnych absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych zmalał w 1991 r. (4,4%) w porównaniu do 1990 r. (5,6%). Wskaźnik ten dla Polski wyniósł w 1991 r. 10,3% (według: „Rynek Pracy” 1992, nr 1, s. 45); por. tab. 24. Nastąpił spadek liczby ofert dla absolwentów we wszystkich poziomach wykształcenia. Wzrosła liczba absolwentów przypadająca na jedną ofertę pracy zarówno ogółem, jak i we wszystkich poziomach wykształcenia. Wskaźnik bezrobocia absolwentów wyraża stosunek ich liczby do liczby osób kończących naukę (por. tab. 25). Nastąpił wzrost stopy bezrobocia absolwentów według poziomów wykształcenia i według dużych grup zawodów. Ogółem wskaźnik bezrobocia absolwentów wyniósł w 1990 r. 20, zaś w 1991 r. 37 (w Polsce w 1991 r. 44,6).

Na poziomie szkół wyższych najliczniejszymi ze względu na liczbę bezrobotnych absolwentów okazały się następujące grupy zawodów: inżynierowie w zawodach technicznych oraz specjaliści medycyny i pokrewni. Wśród absolwentów średnich szkół zawodowych największa liczba zarejestrowanych znalazła się w grupie zawodów: technicy w zawodach technicznych, technicy ekonomiści i pokrewni. Na poziomie zasadniczych szkół zawodowych największa liczba zarejestrowanych absolwentów występuje w grupach zawodów: maszyniści urządzeń, mechanicy, monterzy (grupa 38), robotnicy urządzeń elektrotechnicznych (grupa 40), robotnicy w przetwórstwie spożywczym, robotnicy w przetwórstwie odzieży, robotnicy w produkcji skóry. Sytuacja wśród absolwentów zmienia się bardzo szybko, niepewność zatrudnienia dotyczy ich wszystkich. Trudno więc określić zdecydowane tendencje według poziomów wykształcenia (por. tab. 26).

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów winny obejmować szeroki zakres prac, a mianowicie: a) aktywne formy pośrednictwa, tj. wyszukiwanie i pozyskiwanie wolnych miejsc pracy dla absolwentów w przedsiębiorstwach i instytucjach; b) kreowanie interwencyjnych miejsc pracy, które dotychczas tworzone głównie dla absolwentów szkół wyższych; c) prowadzenie kursów szkoleniowych dla zdobywania kwalifikacji i przekwalifikowań; d) preferencje dla absolwentów przy udzielaniu pożyczek dla samodzielnej działalności gospodarczej; e) stosowanie różnych form przedłużania nauki w technikach dziennych, wieczorowych, zaocznych, w szkołach pomaturalnych oraz otwieranie nowych kierunków kształcenia; f) powoływanie nowych kierunków na studiach wyższych, nowych form niepełnego wykształcenia wyższego (szkoły techniczne 5-letnie, tzw. kolegia, studia podyplomowe itp.).

Tabela 1

Bezrobotni zarejestrowani w biurach pracy w Polsce
Stan w końcu miesiąca

Okres	Ogółem	Stopa bezrobocia ^a	Stopa wolnych miejsc pracy
	w tys.	w %	w %
1990 I	55,8	0,3	0,18
II	152,2	0,8	0,10
III	266,6	1,5	0,13
IV	351,1	1,9	0,17
V	443,2	2,4	0,20
VI	568,2	3,1	0,23
VII	699,3	3,8	0,25
VIII	820,3	4,5	0,31
IX	926,4	5,0	0,33
X	1 008,4	5,5	0,35
XI	1 089,1	5,9	0,30
XII	1 126,1	6,1	0,29
1991 I	1 195,7	6,6	0,25
II	1 258,9	6,8	0,23
III	1 322,1	7,1	0,25
IV	1 370,1	7,3	0,27
V	1 434,5	7,7	0,25
VI	1 574,1	8,4	0,25
VII	1 749,9	9,4	0,26
VIII	1 854,0	9,8	0,27
IX	1 970,9	10,4	0,25
X	2 040,4	10,8	0,21
XI	2 108,3	11,1	0,19
XII	2 155,6	11,4	0,15

^a W stosunku do zawodów czynnych.

Źródło: „Biuletyn Statystyczny” 1990, 1991.

Liczba pracowników pełnozatrudnionych^a w województwie łódzkim według działów gospodarki narodowej w latach 1989-1991

Działy gospodarki narodowej	Liczba zatrudnionych			Wskaźnik dynamiki		
	1989	1990	1991	1990/1989	1991/1989	1991/1990
Ogółem	344 734	308 245	266 512	89,4	77,3	86,5
Sfera produkcji materialnej	250 780	218 226	177 944	87,0	71,0	81,5
Przemysł	159 024	137 620	109 661	86,5	69,0	79,7
Budownictwo	23 351	17 236	14 191	73,8	60,8	82,3
Rolnictwo	3 020	3 101	2 397	102,7	79,4	77,3
Leśnictwo	662	481	351	72,7	53,0	73,0
Transport	13 569	11 103	8 852	81,8	65,2	79,7
Łączność	4 570	4 806	4 767	105,2	104,3	99,2
Handel	32 681	26 619	20 706	81,5	63,4	77,8
Pozostałe gałęzie produkcji materialnej	2 403	4 962	5 674	206,5	236,1	114,3
Gospodarka komunalna	11 500	12 298	11 345	106,9	98,7	92,3
Sfera poza produkcją materialną	93 945	90 019	88 568	95,8	94,3	98,4
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	10 226	8 357	7 935	81,7	77,6	95,0
Nauka i rozwój techniki	7 018	5 306	4 395	75,6	62,6	82,8
Oświata i wychowanie	30 667	30 154	30 065	98,3	98,0	99,7
Kultura i sztuka	4 262	3 641	3 114	85,4	73,1	85,5
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	28 391	30 957	29 289	109,0	103,2	94,6
Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	1 767	1 677	1 402	94,9	79,3	83,6
Pozostałe branże, usługi niematerialne	2 193	919	918	41,9	41,9	99,6
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	5 381	5 320	6 588	98,9	122,4	123,8
Finanse i ubezpieczenia	4 049	3 314	4 508	81,8	111,3	136,0
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne	.	374	354	-	-	94,7

^a Bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.Źródło: *Informacja o zatrudnieniu w województwie łódzkim za rok 1991*, Wojewódzkie Biuro Pracy w Łodzi, czerwiec 1992.

Tabela 3

Pracujący według działów i gałęzi gospodarki narodowej w województwie łódzkim
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Działy gospodarki narodowej	Ogółem		W tym zatrudnieni				Właściciele		Osoby wykonujące pracę nakładczą		Agenci ^b	
			pełnozatrudnieni łącznie z sezonowo i dorywczo pracującymi		niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy		współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin ^a					
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
Ogółem	292 760	100,0	267 876	100,0	21 593	100,0	1 021	100,0	704	100,0	1 566	100,0
Sfera produkcji materialnej	190 550	65,1	178 768	66,7	9 277	43,0	892	87,4	704	100,0	909	58,0
Przemysł	115 965	39,6	109 855	41,0	4 959	23,0	253	24,8	669	95,0	229	14,6
Budownictwo	15 680	5,4	14 386	5,4	1 028	4,8	215	21,0	1	0,2	50	3,2
Rolnictwo	2 653	0,9	2 452	0,9	191	0,9	-	-	-	-	10	0,6
Leśnictwo	419	0,1	393	0,1	23	0,1	-	-	-	-	3	0,2
Transport	9 024	3,1	8 864	3,3	156	0,7	-	-	-	-	4	0,3
Łączność	5 011	1,7	4 767	1,8	244	1,1	-	-	-	-	-	-
Handel	23 368	8,0	20 833	7,8	1 734	8,0	162	15,9	26	3,7	613	39,1
Pozostałe gałęzie produkcji materialnej	6 459	2,2	5 805	2,2	384	1,8	262	25,7	8	1,1	-	-
Gospodarka komunalna	11 971	4,1	11 413	4,2	558	2,6	-	-	-	-	-	-
Sfera poza produkcją materialną	102 210	34,9	89 108	33,3	12 316	57,0	129	12,6	-	-	657	42,0
Gospodarka mieszkaniowa oraz niemieszkaniowe usługi komunalne	8 760	3,0	8 090	3,0	666	3,1	4	0,4	-	-	-	-
Nauka i rozwój techniki	4 850	1,7	4 397	1,6	430	2,0	23	2,2	-	-	-	-
Oświata i wychowanie	37 771	12,2	30 251	13,3	5 515	25,5	5	0,5	-	-	-	-
Kultura i sztuka	3 852	1,3	3 123	1,2	715	3,3	2	0,2	-	-	12	0,8
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	31 866	10,9	29 362	11,0	2 495	11,6	9	0,9	-	-	-	-

Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	1 774	0,6	1 440	0,5	300	1,4	1	0,1	-	-	33	2,1
Pozostałe branże usług niematerialnych	2 302	0,8	935	0,4	1 318	6,1	42	4,1	-	-	7	0,4
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	7 176	2,4	6 602	2,5	399	1,8	43	4,2	-	-	132	8,4
Finanse i ubezpieczenia	5 319	1,8	4 516	1,7	334	1,5	-	-	-	-	469	30,0
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne	540	0,2	392	0,1	144	0,7	-	-	-	-	4	0,3

^a Z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują, a wnoszą jedynie kapitał.

^b Łącznie z osobami współpracującymi oraz zatrudnionymi przez agentów, łącznie z ubezpieczonymi w ZUS.

Źródło: Jak w tab. 1.

Pracownicy pełnozatrudnieni w gospodarce narodowej województwa łódzkiego
według poziomu wykształcenia w procentach ogółu zatrudnionych w danym dziale

Działy gospodarki narodowej	Wykształcenie		Policealne i średnie zawodowe		Średnie ogólnokształcące		Zasadnicze zawodowe		Podstawowe i niepełne podstawowe	
	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991
Ogółem	13,3	14,8	25,8	26,6	7,9	8,1	23,1	23,1	29,9	27,4
Sfera produkcji materialnej	6,0	7,0	22,7	23,6	6,7	7,0	29,3	29,8	35,3	32,6
Przemysł	5,2	5,6	21,7	22,4	5,0	5,3	29,0	30,0	39,1	36,7
Budownictwo	10,9	11,6	23,7	23,9	5,9	5,2	29,4	30,6	30,1	28,7
Rolnictwo	9,2	12,9	21,6	25,5	5,4	6,1	26,7	23,9	37,1	31,6
Leśnictwo	22,3	27,1	31,8	33,9	6,8	8,0	11,1	9,7	28,0	21,3
Transport	2,7	3,4	19,6	20,7	10,0	10,5	35,2	36,1	32,5	29,3
Łączność	3,7	3,9	30,8	31,1	13,0	14,1	26,1	27,4	26,4	23,5
Handel	8,1	10,4	28,5	30,2	13,5	14,3	28,2	25,5	21,7	19,6
Pozostałe gałęzie produkcji materialnej	22,0	19,1	34,8	25,9	15,4	10,3	12,7	23,4	15,1	21,3
Gospodarka komunalna	3,5	4,2	18,0	19,0	5,7	6,1	33,4	35,5	39,4	35,2
Sfera poza produkcją materialną	29,2	30,7	32,5	32,8	10,6	10,1	9,7	9,8	18,0	16,6
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	6,0	6,4	27,2	27,5	8,6	8,8	22,7	24,5	35,5	32,8
Nauka i rozwój techniki	35,5	37,0	30,0	28,4	7,7	7,9	12,0	12,4	14,8	14,3
Oświata i wychowanie	48,5	50,5	23,5	23,7	6,8	6,1	6,6	6,7	14,6	13,0
Kultura i sztuka	28,6	29,1	31,4	32,3	15,1	13,9	10,9	11,6	13,9	13,2
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	17,2	17,1	42,5	43,3	8,8	8,6	10,0	10,0	21,5	21,0
Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	11,0	12,1	39,1	33,7	16,1	14,3	18,1	20,2	15,7	19,7
Pozostałe branże usług niematerialnych	17,0	15,3	31,4	31,2	11,9	11,1	12,4	19,1	27,3	23,3
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	39,3	38,6	28,9	30,2	23,8	23,3	3,4	3,5	4,6	4,4
Finanse i ubezpieczenia	15,1	21,8	43,4	42,2	31,7	26,5	3,6	3,7	6,2	5,8
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne	19,7	23,2	36,6	40,7	20,8	17,2	9,4	9,3	13,5	9,6

Źródło: Jak w tab. 1.

Tabela 5

Rynek pracy w województwie łódzkim w latach 1990-1991
Stan na koniec miesiąca

Okres	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie łódzkim		Liczba ofert	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1990				
15 II	5 219	1 970	279	104
30 III	11 722	4 149	486	177
30 IV	15 637	5 719	629	214
30 V	18 583	7 293	1 099	337
29 VI	22 384	8 612	1 653	484
30 VII	25 918	10 136	1 412	511
30 VIII	34 692	13 669	2 929	1 134
30 IX	35 623	15 134	2 602	942
30 X	41 353	17 667	2 506	894
30 XI	44 279	18 317	2 629	1 060
15 XII	45 468	18 875	2 866	1 310
30 XII	47 646	19 745	2 957	1 340
1991				
31 I	53 014	21 897	2 615	1 129
28 II	57 397	23 922	1 901	908
31 III	61 935	25 509	1 879	704
30 IV	65 936	27 349	1 554	487
31 V	70 601	29 635	1 134	327
30 VI	74 882	31 345	997	310
31 VII	82 718	35 364	1 207	478
31 VIII	87 811	37 894	1 084	359
30 IX	94 878	41 455	1 224	547
31 X	100 795	44 568	1 155	488
30 XI	94 622	42 487	1 386	566
31 XII	87 240	41 019	959	441

Źródło: Obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 6

Wolne miejsca pracy według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1991
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990		1991			
	razem	struk- tura	wolne miejsca pracy dla kobiet	razem	struk- tura	wolne miejsca pracy dla kobiet
Liczba wolnych miejsc pracy ogółem	1 926	100,0	736	842	100,0	395
w tym dla pracowników:						
– na stanowiskach nierobotniczych	217	11,3	89	273	32,4	104
z wykształceniem wyższym	85		37	86		23
z wykształceniem średnim	132		50	187		81
– na stanowiskach robotniczych	1 536	79,7	557	464	55,1	264
robotników niewykwalifikowanych	137		76	67		26
robotników wykwalifikowanych	1 399		481	397		238
– dla absolwentów szkół	168	9,0	89	105	12,5	27
wyższych	41		14	15		4
średnich	54		39	26		3
zasadniczych zawodowych	73		36	64		20

Źródło: Obliczono na podstawie informacji uzyskanych w Wojewódzkim Biurze Pracy w Łodzi.

Tabela 7

Poszukujący pracy według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1991
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990		1991			
	razem	struk- tura	kobiety poszuku- jące pracy	razem	struk- tura	kobiety poszuku- jące pracy
1	2	3	4	5	6	7
Liczba zarejestrowanych poszukujących pracy ogółem	47 646	100,0	19 745	87 240	100,0	41 019
w tym:						
– na stanowiskach nierobotniczych	14 633	30,7	7 753	30 730	35,2	17 937
z wykształceniem wyższym	2 152		897	3 907		1 895

Tabela 7 (cd.)

1	2	3	4	5	6	7
z wykształceniem średnim	12 481		6 856	26 823		16 042
- na stanowiskach robotniczych	30 307	63,6	10 633	52 340	60,0	21 149
robotnicy niewykwalifikowani	18 018		7 265	32 290		13 749
robotnicy wykwalifikowani	12 289		3 368	20 050		7 400
- absolwenci szkół	2 706	5,7	1 359	4 170	4,8	1 933
wyższych	293		156	253		141
średnich	1 357		895	1 918		1 138
zasadniczych zawodowych	1 056		308	1 999		654

Źródło: Obliczono na podstawie informacji uzyskanych w Wojewódzkim Biurze Pracy w Łodzi.

Tabela 8

Liczba poszukujących pracy przypadających na 1 wolne miejsce pracy w województwie łódzkim w latach 1990-1991
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990		1991	
	razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem poszukujący pracy przypadający na 1 wolne miejsce pracy w województwie	25	27	96	95
Poszukujący pracy przypadający na 1 wolne miejsce pracy na:				
- na stanowiskach nierobotniczych	67	87	105	157
z wykształceniem wyższym	25	24	45	82
z wykształceniem średnim	94	132	130	176
- na stanowiskach robotniczych	20	19	106	76
robotnicy niewykwalifikowani	131	95	482	529
robotnicy wykwalifikowani	9	7	47	29
- absolwenci szkół	16	15	33	52
z wykształceniem wyższym	7	11	17	35
z wykształceniem średnim	25	23	52	142
z wykształceniem zasadniczym zawodowym	14	8	27	26

Źródło: Obliczono na podstawie informacji uzyskanych w Wojewódzkim Biurze Pracy w Łodzi.

Liczba osób skierowanych do pracy w województwie łódzkim
w latach 1990–1991

Okres	Instytucje kierujące do pracy	Liczba osób skierowanych do pracy			
		1990		1991	
		ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
31 I	R ^a	×	×	3 443	1 923
	Z ^b	×	×	435	174
28 II	R	×	×	1 700	778
	Z	×	×	432	140
31 III	R	6 863 ^a	1 997 ^a	937	429
	Z	×	×	205	70
30 IV	R	248	117	1 001	411
	Z	×	×	205	51
31 V	R	820	631	1 391	509
	Z	×	×	129	43
30 VI	R	626	291	1 389	472
	Z	×	×	97	42
31 VII	R	340	186	1 003	400
	Z	×	×	120	35
30 VIII	R	2 127	686	1 120	444
	Z	3 090 ^b	894	150	50
31 IX	R	1 200	506	1 568	651
	Z	448	147	126	54
31 X	R	2 890	1 156	3 128	1 230
	Z	396	184	149	30
30 XI	R	1 926	991	1 784	678
	Z	114	42	175	58
31 XII	R	1 195	258	2 525	1 088
	Z	269	60	68	14

^a Wielkość charakteryzująca liczbę osób skierowanych do pracy od 1 stycznia 1990 r.

^b Wielkość charakteryzująca liczbę osób skierowanych do pracy.

Objaśnienia: R – rejonowe biura pracy województwa łódzkiego; Z – Związkowe Biuro Pracy ZR NSZZ „Solidarność” w Łodzi; × – brak danych.

Źródło: *Informacje sygnałne o sytuacji na łódzkim rynku pracy wg stanu na koniec miesiąca*, Wojewódzkie Biuro Pracy w Łodzi.

Tabela 10

Liczba poszukujących pracy przypadających na 1 wolne miejsce pracy w województwie łódzkim w latach 1990-1991

1990			1991		
okres	ogółem	kobiety	okres	ogółem	kobiety
31 I	.	.	31 I	20	19
15 II	19	19	28 II	30	26
30 III	24	23	31 III	33	36
30 IV	25	27	30 IV	42	56
30 V	17	22	31 V	62	91
29 VI	13	18	30 VI	75	101
30 VII	18	20	31 VII	68	74
30 VIII	12	12	31 VIII	81	105
30 IX	14	16	30 IX	77	76
30 X	16	20	31 X	87	91
30 XI	17	17	30 XI	68	75
15 XII	16	14	15 XII	.	.
30 XII	16	15	31 XII	91	93

Źródło: Obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy.

Tabela 11

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim w latach 1990-1991 według rejonowych biur pracy
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990	1991
Ogółem	25	96
RBP w Łodzi	21	122
RBP w Pabianicach	101	70
RBP w Zgierzu	37	58
RBP w Ozorkowie	brak ofert	30

Objaśnienia: RBP – Rejonowe Biuro Pracy.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 12

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim w latach 1990-1991 według stanowisk pracy
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990	1991
Ogółem	25	96
- na stanowiskach nierobotniczych	67	105
z wykształceniem wyższym	25	45
z wykształceniem średnim	94	130
- na stanowiskach robotniczych	20	106
robotnicy niewykwalifikowani	131	482
robotnicy wykwalifikowani	9	47
- absolwenci szkół	16	33
z wykształceniem wyższym	7	17
z wykształceniem średnim	25	52
z wykształceniem zawodowym	14	27

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 13

Bezrobotni w województwie łódzkim według wieku
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Wyszczególnienie	Razem		W tym w wieku											
			15-17		18-24		25-34		35-44		45-54		55 i więcej	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem w województwie	87 240	100,0	746	0,9	10 304	11,8	15 950	18,3	43 805	50,2	13 649	15,6	2 766	3,2
w tym:														
RBP w Łodzi	68 413	100,0	436	0,6	5 123	7,5	10 442	15,3	38 637	56,5	11 452	16,7	2 323	3,4
RBP w Pabianicach	7 937	100,0	136	1,7	1 924	24,2	2 346	29,6	2 303	29,0	1 060	13,4	168	2,1
RBP w Zgierzu	7 879	100,0	131	1,7	2 378	30,1	2 243	28,5	2 051	26,0	865	11,0	211	2,7
RBP w Ozorkowie	3 011	100,0	43	1,4	879	29,2	939	31,3	814	27,0	272	9,0	64	2,1

Objaśnienia: Jak w tab. 11.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 14

Bezrobotni w województwie łódzkim według poziomu wykształcenia
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Wyszczególnienie	Razem		W tym z wykształceniem									
			wyższym		policjalnym i średnim zawodowym		średnim i ogólnokształcącym		zasadniczym zawodowym		podstawowym i niższym	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem w województwie	87 240	100,0	4 160	4,8	20 257	23,2	8 490	9,7	19 368	22,2	34 965	40,1
w tym:												
RBP w Łodzi	68 413	100,0	3 814	5,6	16 435	24,0	7 444	10,9	12 127	17,8	28 563	41,7
RBP w Pabianicach	7 937	100,0	192	2,4	1 761	22,2	448	5,6	2 674	33,7	2 862	36,1
RBP w Zgierzu	7 879	100,0	131	1,7	1 630	20,7	423	5,4	3 444	43,7	2 251	28,5
RBP w Ozorkowie	3 011	100,0	23	0,8	431	14,3	175	5,8	1 093	36,3	1 289	42,8

Objaśnienia: Jak w tab. 11.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Bezrobotni w województwie łódzkim według zawodów w latach 1990–1991
Stan z 31 grudnia

Zawód	1990		1991		Dynamika
	liczba	%	liczba	%	
Ogółem	47 646	100,0	87 240	100,0	183,1
w tym:					
bez zawodu	18 018	37,8	32 290	37,0	179,2
pracownicy administracyjno-biurowi	3 579	7,5	7 419	8,0	207,3
mechanicy	3 501	7,3	6 943	8,0	198,3
włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze	2 533	5,3	8 417	9,6	332,3
elektrycy, elektronicy	2 371	5,0	3 237	3,7	136,5
ekonomiści	2 329	4,9	4 791	5,5	205,7
tokarze, ślusarze	1 473	3,1	3 546	4,1	240,7
kierowcy	1 077	2,3	1 920	2,2	178,3
pozostałe zawody (budowlani, sprzedawcy, chemicy, piekarnicy, gastronomicy)	12 765	26,8	18 677	21,4	146,3

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 16

Zakres prac interwencyjnych w województwie łódzkim w latach 1990-1991
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990	1991	Dynamika
Liczba zorganizowanych interwencyjnych miejsc pracy	3 836	8 443	220,0
Liczba zakładów organizujących prace interwencyjne	228	970	425,4
Liczba bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych	3 833	8 982	234,3
Udział bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	8,0	10,3	-

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 17

Główne kierunki wykorzystania Funduszu Pracy w województwie łódzkim
w latach 1990-1991

Wyszczególnienie	1990	1991	Różnica 1991-1990
Liczba bezrobotnych skierowanych na przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie	273	1 814	+ 1 541
Liczba pożyczek udzielonych zakładom pracy na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy	436	215	- 221
Liczba bezrobotnych którym udzielono pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej	1 760	1 029	- 731
Liczba bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych	4 373	2 209	- 2 164
Liczba zasiłków wypłaconych bezrobotnym	129 815	349 726	+ 219 911
Przeciętna liczba młodocianych pracowników za których refundowano wynagrodzenie i ZUS	11 257	12 276	+ 1 019
Przeciętna liczba uczniów zasadniczych szkół zawodowych za których refundowano ekwiwalenty pieniężne	17 375	15 038	- 2 337

Źródło: Obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 18

Kierunki wykorzystania Funduszu Pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1991
(ujęcie wartościowe)

Wyszczególnienie	1990		1991	
	wykorzystanie w mln zł	%	wykorzystanie w mln zł	%
Wydatki ogółem	104 405,0	100,0	485 779,6	100,0
w tym:				
przuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie	410,9	0,3	5 495,4	1,1
pożyczki udzielone zakładom na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy	7 077,1	6,8	4 350,9	0,9
pożyczki udzielone bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej	26 857,7	25,7	20 358,2	4,2
prace interwencyjne	4 430,4	4,2	21 046,0	4,3
zasiłki i świadczenia dla bezrobotnych	53 789,9	51,5	398 364,3	82,0
dotatki wyrównawcze	12,3	–	567,4	0,1
miejsce pracy dla inwalidów	272,7	0,3	4 021,4	0,2
przygotowanie zawodowe młodocianych	10 051,3	9,6	27 028,0	5,6
ekwiwalenty pieniężne dla uczniów ZSZ dla niepracujących	1 340,6	1,3	4 464,3	1,0
rozwój systemu informatycznego	82,0	0,1	28,1	–
zasiłki dla absolwentów szkół wyższych	54,1	0,1	51,4	–
Inne zadania	26,0	–	4,2	–

Źródło: Obliczenia własne na podstawie informacji uzyskanych w Wojewódzkim Biurze Pracy w Łodzi.

Tabela 19

Sytuacja bezrobotnych kobiet na rynku pracy w województwie łódzkim
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	Udział kobiet wśród bezrobotnych		Udział ofert pracy dla kobiet w ofertach ogółem		Liczba bezrobotnych kobiet przypadających na 1 ofertę pracy	
	1990	1991	1990	1991	1990	1991
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	41,4	47,0	38,2	46,9	27	95
1. Stanowiska nierobotnicze	53,0	58,3	41,0	38,1	87	157
z wykształceniem wyższym	41,6	48,5	43,5	26,7	24	82
z wykształceniem średnim	54,9	59,8	39,3	43,3	132	176

Tabela 19 (cd.)

1	2	3	4	5	6	7
2. Stanowiska robotnicze	35,0	40,4	36,2	56,8	19	76
pracownicy niewykwalifikowani	40,3	42,5	55,4	38,8	95	529
pracownicy wykwalifikowani	27,4	36,9	34,3	59,9	7	29
3. Absolwenci	50,2	46,3	52,9	25,7	15	52

Źródło: Obliczenia własne na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy.

Tabela 20

Struktura bezrobotnych kobiet i wolnych dla nich miejsc pracy
według stanowisk w województwie łódzkim
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	Bezrobotne				Oferty pracy			
	1990		1991		1990		1991	
	w liczbach bezwzględ- nych	%	w liczbach bezwzględ- nych	%	w liczbach bezwzględ- nych	%	w liczbach bezwzględ- nych	%
Ogółem	19 745	100	41 019	100	736	100	395	100
1. Stanowiska nierobotnicze	7 753	39,2	17 937	43,7	89	12,0	104	26,3
z wykształceniem wyższym	897	4,5	1 895	4,6	37	5,0	23	5,8
z wykształceniem średnim	6 856	34,7	16 042	39,1	52	7,0	81	20,5
2. Stanowiska robotnicze	10 633	53,8	21 149	51,5	557	75,6	264	66,8
pracownicy niewykwalifikowani	7 265	36,7	13 749	33,5	76	10,3	26	6,5
pracownicy wykwalifikowani	3 368	17,1	7 400	18,0	481	65,3	238	60,2
3. Absolwentki	1 359	6,8	1 933	4,7	89	12,0	27	6,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 21

Udział kobiet wśród skierowanych do pracy w województwie łódzkim w latach 1990 i 1991

Okres	Instytucje kierujące do pracy	1990		1991	
		ogółem w liczbach	w tym kobiet w %	ogółem w liczbach	w tym kobiet w %
31 I	R	.	.	3 443	55,8
	Z	.	.	435	40,0
28 II	R	.	.	1 700	45,7
	Z	.	.	432	32,4
31 III	R	6 863 ^a	29,1	937	45,7
	Z	.	.	205	34,1
30 IV	R	248	47,1	1 001	41,0
	Z	.	.	205	24,8
31 V	R	820	76,9	1 391	36,5
	Z	.	.	129	33,3
30 VI	R	626	46,4	1 389	33,9
	Z	.	.	97	43,2
31 VII	R	340	54,7	1 003	39,8
	Z	.	.	120	29,1
31 VIII	R	2 127	32,2	1 120	39,6
	Z	3 090 ^b	28,9	150	33,3
30 IX	R	1 200	42,1	1 568	41,5
	Z	448	32,8	126	42,8
31 X	R	2 890	40,0	3 128	39,3
	Z	396	46,4	149	20,1
30 XI	R	1 926	51,4	1 784	38,0
	Z	114	36,8	175	33,1
31 XII	R	1 195	21,6	2 525	43,0
	Z	269	22,3	68	20,5

^a Liczba osób skierowanych do pracy w okresie I I–31 III.

^b Liczba osób skierowanych do pracy w okresie I I–30 VIII.

Objaśnienia: Jak w tab. 9.

Źródło: Obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 22

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim w 1991 r. według wykształcenia
Stan z 31 grudnia

Wykształcenie	Województwo łódzkie ogółem			W tym Łódź		
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety	
		udział	wskaźnik struktury		udział	wskaźnik struktury
Ogółem	87 240	47,0	100,0	68 413	47,6	100,0
w tym z wykształceniem:						
wyższym	4 160	48,9	5,0	3 814	48,9	5,7
policealnym i średnim zawodowym	20 257	53,2	26,3	16 435	51,9	25,2
średnim ogólnokształcącym	8 490	75,3	15,6	7 444	75,0	17,1
zasadniczym zawodowym	19 368	39,1	18,5	12 157	42,1	15,7
niepełnym podstawowym	34 965	40,6	34,6	28 563	40,2	35,3

Źródło: Opracowano i obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 23

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim w 1991 r. według wieku
Stan z 31 grudnia

Grupy wiekowe	Województwo łódzkie ogółem			W tym Łódź		
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety	
		udział	wskaźnik struktury		udział	wskaźnik struktury
Ogółem	87 240	47,0	100,0	68 413	47,6	100,0
w tym w wieku:						
15-17	746	51,4	0,9	436	44,0	0,6
18-24	10 304	45,3	11,4	5 123	48,7	7,7
25-34	15 970	50,5	19,7	10 442	52,0	16,7
35-44	43 805	48,0	51,4	38 637	48,4	57,3
45-54	13 649	43,6	14,5	11 452	43,8	15,4
55 i więcej	2 766	31,6	2,1	2 323	32,8	2,3

Źródło: Opracowano i obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według zawodów
Stan z 31 grudnia

Wyszczególnienie	1990			1991		
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety	
		udział	wskaźnik struktury		udział	wskaźnik struktury
Ogółem	47 646	41,4	100,0	87 240	47,0	100,0
w tym:						
bez zawodu	18 018	40,3	36,8	32 290	42,5	33,5
pracownicy admin.-biurowi	3 579	74,4	13,5	7 419	75,5	13,7
mechanicy	3 501	5,4	1,0	6 943	7,9	1,3
włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze	2 533	73,6	9,5	8 417	79,9	16,4
elektrycy, elektronicy	2 371	13,1	1,6	3 237	13,7	1,1
ekonomiści	2 329	79,0	9,3	4 791	80,1	9,4
tokarze, ślusarze	1 473	0,2	0,02	3 546	0,4	×
kierowcy	1 077	—	—	1 920	0,1	×
pozostałe zawody (budowlani, sprzedawcy, chemicy, piekarnicy, gastronomiczy)	12 765	43,8	28,28	18 677	53,9	24,6

Źródło: Opracowano i obliczono na podstawie informacji Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Tabela 25

Bezrobotni absolwenci i oferty pracy dla nich w województwie łódzkim

Wyszczególnienie	Liczba osób				Oferty pracy				Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy			
	1990 ^a		1991 ^b		1990 ^a		1991 ^b		1990 ^a		1991 ^b	
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
Bezrobotni ogółem	47 646	19 745	87 240	41 019	1 926	736	842	395	25	27	96	95
w tym:												
absolwenci:	2 706	1 359	4 170	1 933	168	.	105	27	16	15	33	52
szkół wyższych	293	156	253	141	41	.	15	4	7	11	17	35
szkół średnich	1 357	895	1 918	1 138	54	.	26	3	25	23	52	142
szkół zasadniczych zawodowych	1 056	308	1 999	654	73	.	64	20	14	8	27	26

^a Stan z 31 grudnia 1990 r.^b Stan z 31 grudnia 1991 r.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Absolwenci szkół ponadpodstawowych oraz bezrobotni absolwenci i oferty pracy dla nich według dużych grup zawodów w województwie łódzkim

Kody i nazwy dużych grup zawodów wg poziomów kształcenia	Liczba absolwentów		Liczba bezrobotnych absolwentów		Procent bezrobotnych absolwentów do absolwentów kończących szkoły		Liczba ofert pracy dla absolwentów		Liczba absolwentów na 1 ofertę pracy	
	1991 ^a	1992 ^b	1991 ^a	1992 ^b	1991	1992	1991 ^a	1992 ^b	1991	1992
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ZSZ i LICEA ZAWODOWE	5 904	6 200	1 199	4 051	20	65	1 627	725	3,6	8,5
w tym grupa nr:										
35. Górniczy i pokrewni	16	—	—	1	0	0	10	—	1,6	—
37. Robotnicy obróbki metali	468	—	151	181	31	0	97	—	5,0	—
38. Maszyniści urządzeń umiejscowionych, mechanicy, monterzy i operatorzy urządzeń w produkcji metalowej (bez urządzeń elektrycznych i precyzyjnych) i pokrewni	1 128	1 188	238	562	21	47	159	19	7,1	62,5
40. Robotnicy w produkcji, eksploatacji i remontach urządzeń elektrotechnicznych, elektronicznych, teletechnicznych i pokrewni	698	718	136	198	19	27	108	37	6,5	19,4
41. Robotnicy w produkcji chemicznej i pokrewni	38	245	2	24	5	10	3*	—	12,6	×
42. Robotnicy w produkcji materiałów budowlanych i pokrewni	20	—	—	9	0	0	—	—	×	—
43. Drzewiarze i pokrewni	127	—	32	64	25	0	27	10	4,7	—
44. Robotnicy w produkcji wyrobów włókienniczych i pokrewni	445	413	22	128	5	31	344	192	1,3	2,1
45. Robotnicy w produkcji odzieży i pokrewni	927	1 031	172	177	10	17	449	250	2,1	4,1

46. Robotnicy obróbki skóry i pokrewni	131	50	35	37	27	74	19	-	6,9	×
47. Robotnicy w przetwórstwie spożywczym i pokrewni	308	326	9	77	3	24	81	3	3,8	108,6
48. Robotnicy poligraficzni i pokrewni	46	34	6	34	13	100	-	2	×	17,0
52. Robotnicy budowlani i pokrewni	217	584	94	88	43	15	131	119	1,6	4,9
54. Rolnicy, ogrodnicy, melioranci i pokrewni	179	212	40	75	22	35	-	-	×	×
57. Robotnicy w eksploatacji taboru komunikacji drogowej i pokrewni	-	198	96	-	×	-	-	-	×	×
59. Maszynistki, robotnicy łączności i pokrewni	54	10	5	9	9	90	-	-	×	×
60. Sprzedawcy, kelnerzy, i kucharze i pokrewni	830	917	142	297	17	32	199	81	4,2	11,3
70. Zawody robotnicze nie sklasyfikowane w innych grupach	252	247	19	71	7	29	-	-	×	×
ŚREDNIE SZKOŁY ZAWODOWE i STUDIA POLICEALNE	3 820	3 742	1 404	1 297	37	34	252	137	15,1	27,3
w tym grupa nr:										
21. Technicy w zawodach technicznych	1 371	1 747	685	559	50	32	190	86	7,2	20,3
22. Technicy rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	151	153	63	86	42	56	-	4	×	38,2
23. Technicy ekonomiści i pokrewni	373	434	214	184	57	42	62	15	6,0	29,0
27. Technicy medyczni, pielęgniarki i pokrewni	824	837	240	225	29	27	-	32	×	26,2
29. Nauczyciele z wykształceniem średnim i pokrewni	476	354	108	64	23	8	-	-	×	×
32. Pozostali nie sklasyfikowani w wymienionych zawodach	625	217	94	188	15	86	-	-	×	×

Tabela 26 (cd.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
LICEA OGÓLNOKSZAŁCĄCE SZKOŁY WYŻSZE	3 000 1 114 ^c	3 494 2 723 ^c	72 218	489 233	2 20	14 8	20 559	- 91	150,0 ×	×
w tym grupa nr:										
01. Inżynierowie w zawodach technicznych	51	633	46	29	90	4	95	33	×	×
02. Inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni oraz lekarze weterynarii	-	-	18	17	×	0	-	6	×	×
03. Ekonomiści i pokrewni	151	313	11	12	7	4	62	43	×	×
04. Prawnicy i pokrewni	45	128	3	-	7	-	5	-	×	×
05. Specjaliści nauk ścisłych i przyrodniczych (bez naucz.)	115	253	15	8	13	3	87	2	×	×
06. Specjaliści medycyny i pokrewni	435	586	57	76	13	13	-	7	×	×
07. Specjaliści nauk humanistycznych (bez naucz.)	122	522	20	47	16	9	169	-	×	×
10. Specjaliści kultury i sztuki	106	179	28	31	26	17	-	-		
11. Kierunki nauczycielskie nie ujęte w wymienionych grupach	89	109	20	13	22	12	141	-	×	×
OGÓLEM	13 838	16 159	2 893	6 070	20	37	2 458	953	5,6	16,9

^a Stan z 31 marca 1991 r. według Programu zatrudnienia absolwentów szkół w 1991 r.

^b Stan z 31 marca 1992 r. według Programu zatrudnienia absolwentów szkół w 1992 r.

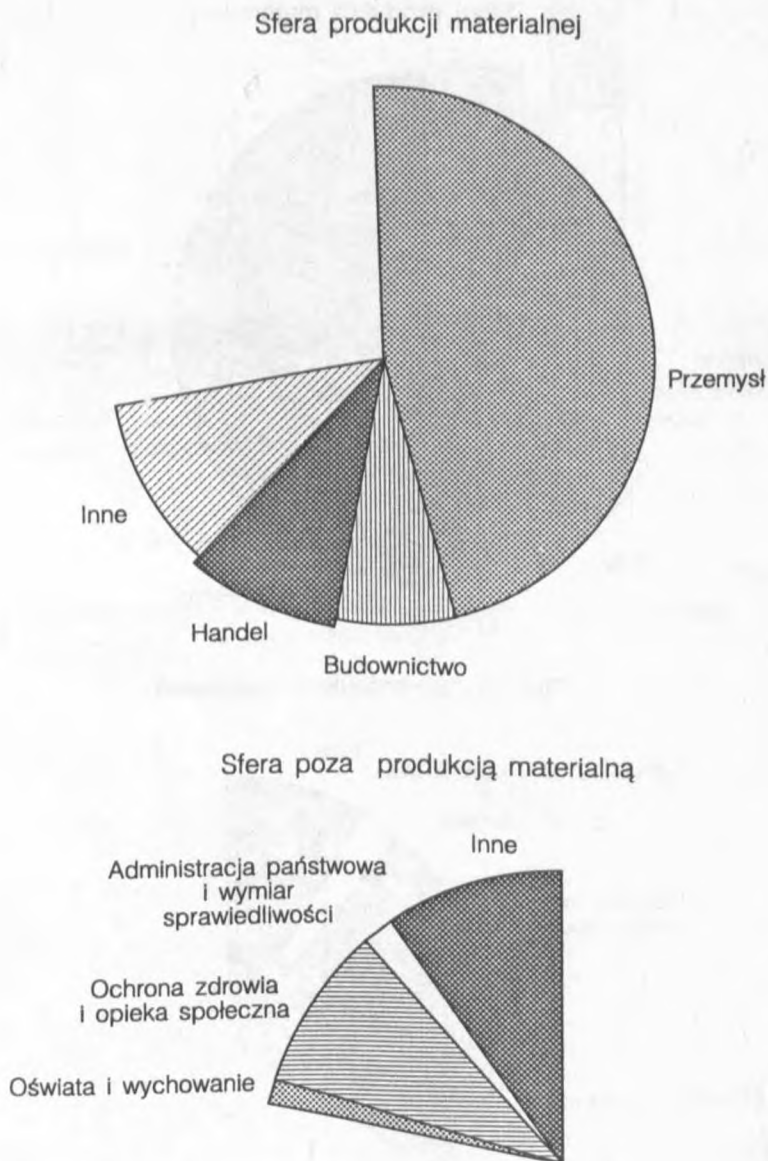
^c Stan z 31 marca 1991 r.; dane nie uwzględniają osób kończących studia w późniejszym terminie.

U w a g a: Kolumny 10-11 dla poziomu wyższego nie mogą być wypełnione, por. przypis (c).

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Biura Pracy w Łodzi.

Wykres 1

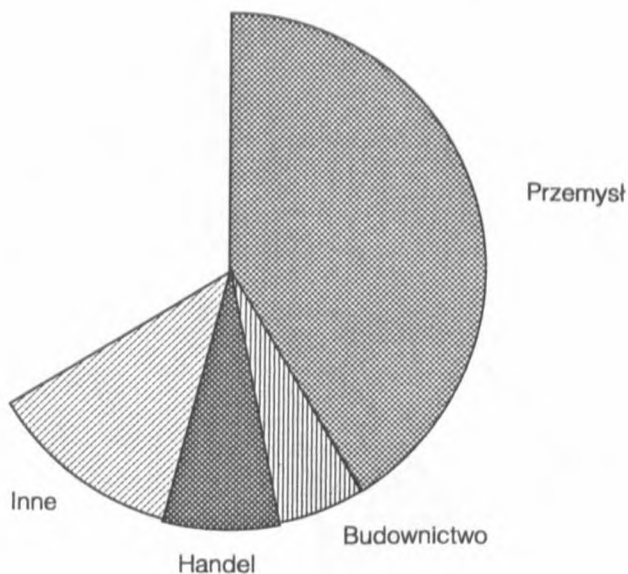
Liczba pracowników pełnozatrudnionych w województwie łódzkim według działów gospodarki narodowej w 1989 r.

Źródło: Według tab. 2.

Liczba pracowników pełnozatrudnionych w województwie łódzkim według działów gospodarki narodowej w 1991 r.

Sfera produkcji materialnej

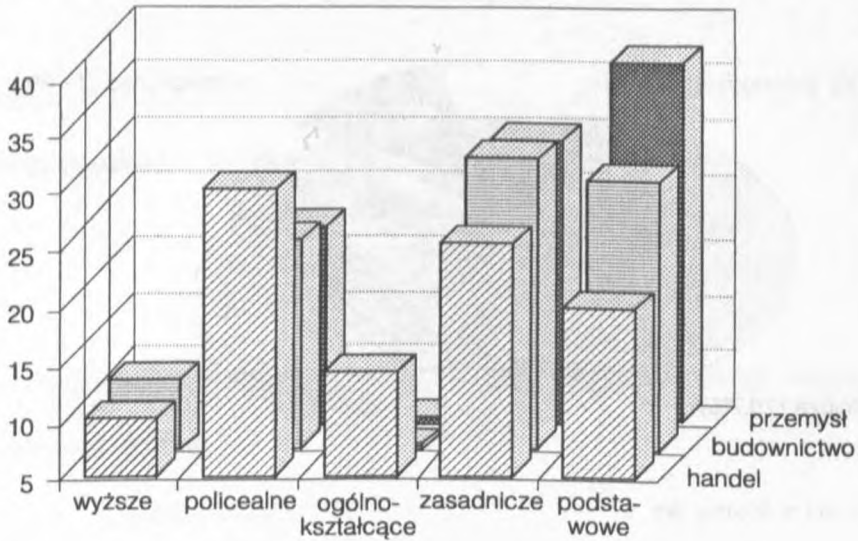
Sfera poza produkcją materialną

Źródło: Według tab. 2.

Wykres 3

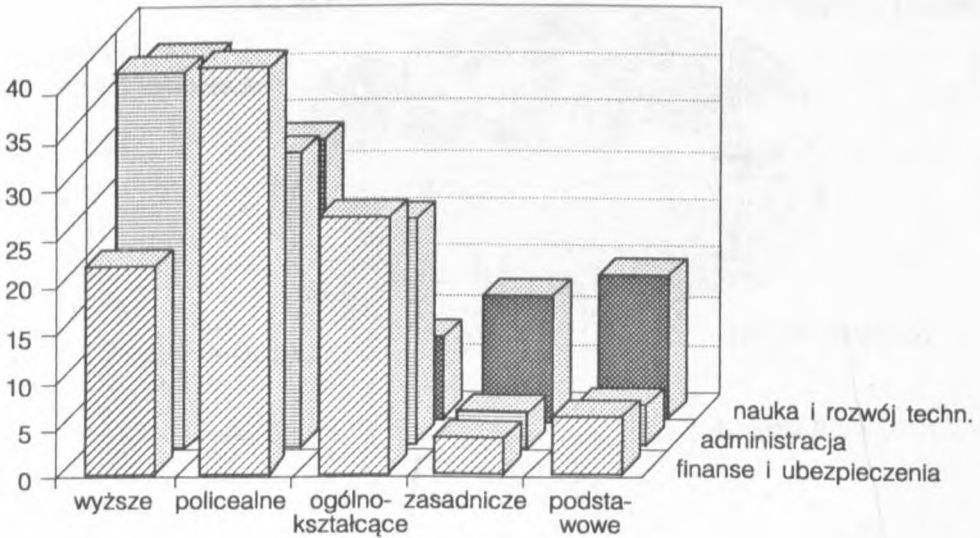
Struktura zatrudnienia w województwie łódzkim według wykształcenia w sferze produkcyjnej 1991 r.

Źródło: Według tab. 4.

Wykres 4

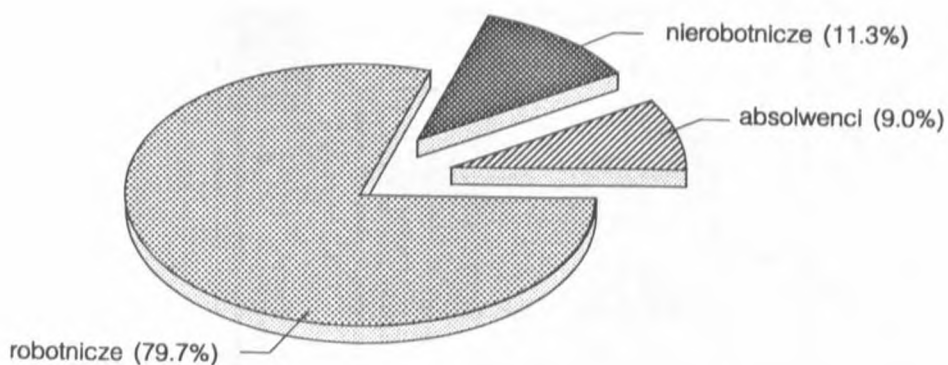
Struktura zatrudnienia w województwie łódzkim według wykształcenia w sferze nieprodukcyjnej 1991 r.

Źródło: Według tab. 4.

Wykres 5

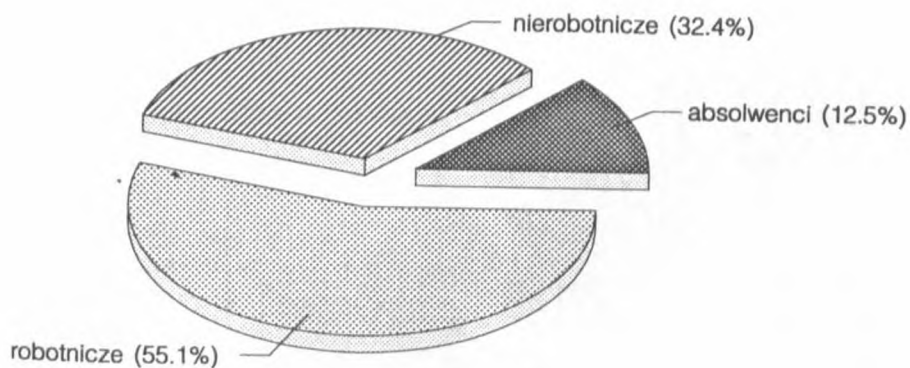
Wolne miejsca pracy w województwie łódzkim według stanowisk w 1990 r.

Źródło: Według tab. 6.

Wykres 6

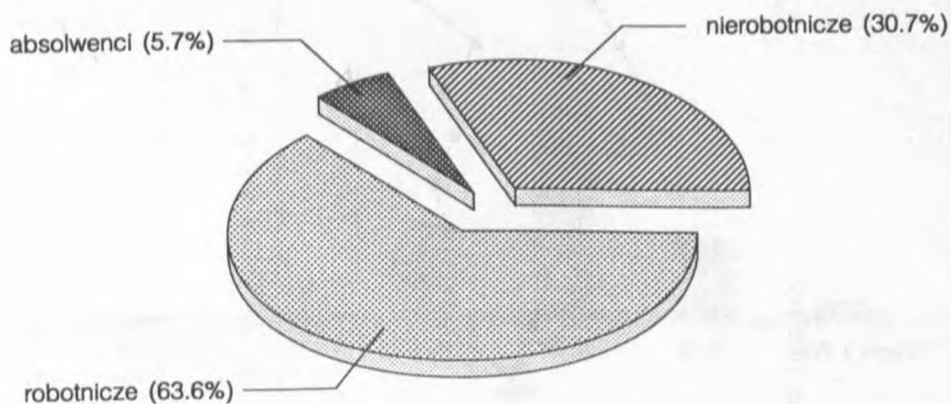
Wolne miejsca pracy w województwie łódzkim według stanowisk w 1991 r.

Źródło: Według tab. 6.

Wykres 7

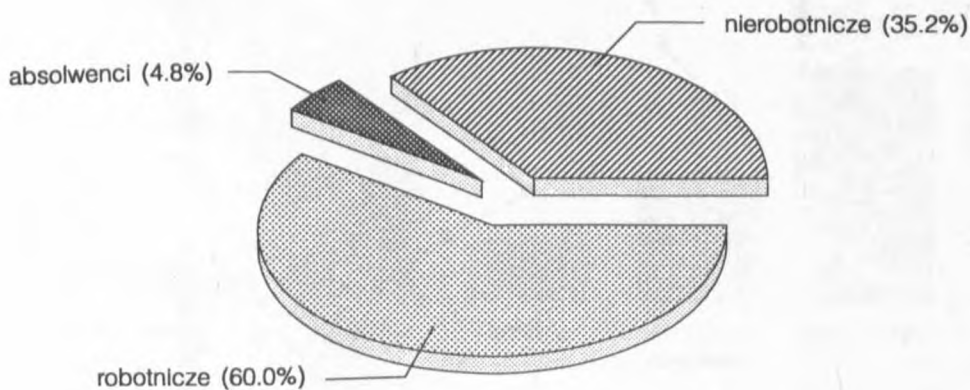
Poszukujący pracy w województwie łódzkim według stanowisk pracy w 1990 r.

Źródło: Według tab. 7.

Wykres 8

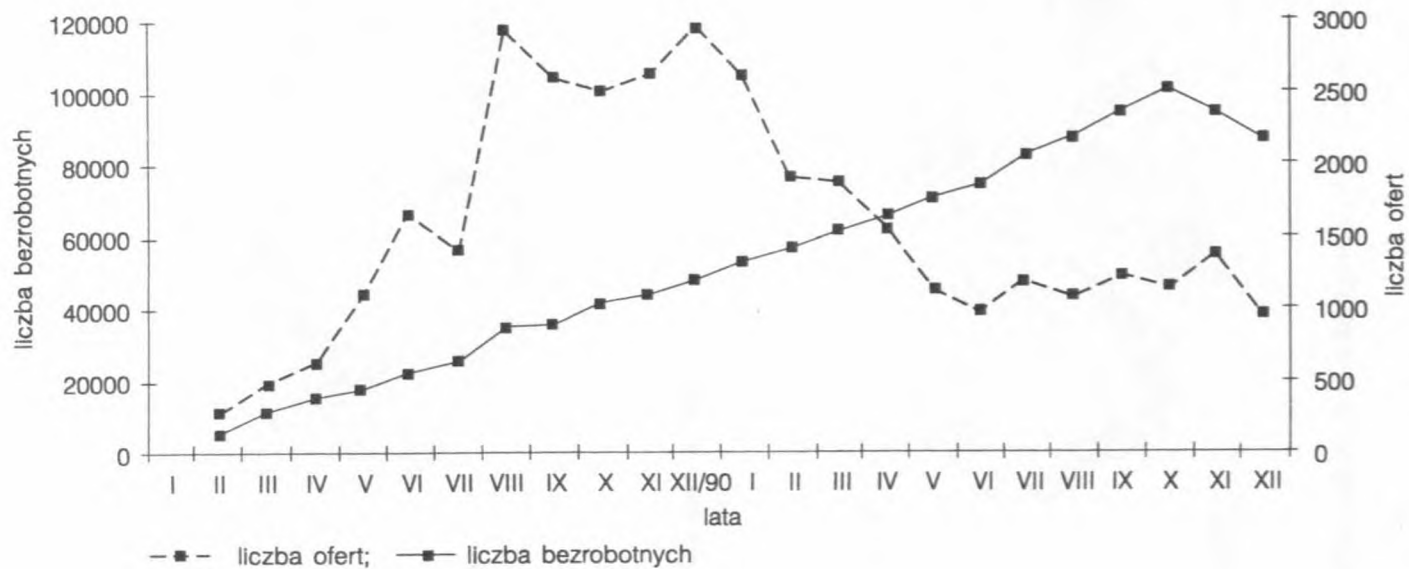
Poszukujący pracy w województwie łódzkim według stanowisk pracy w 1991 r.

Źródło: Według tab. 7.

Wykres 9

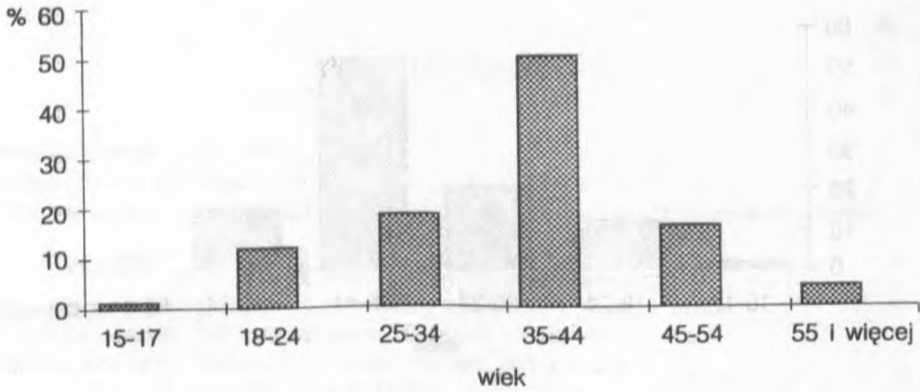
Rynek pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1991

Źródło: Według tab. 5.

Wykres 10

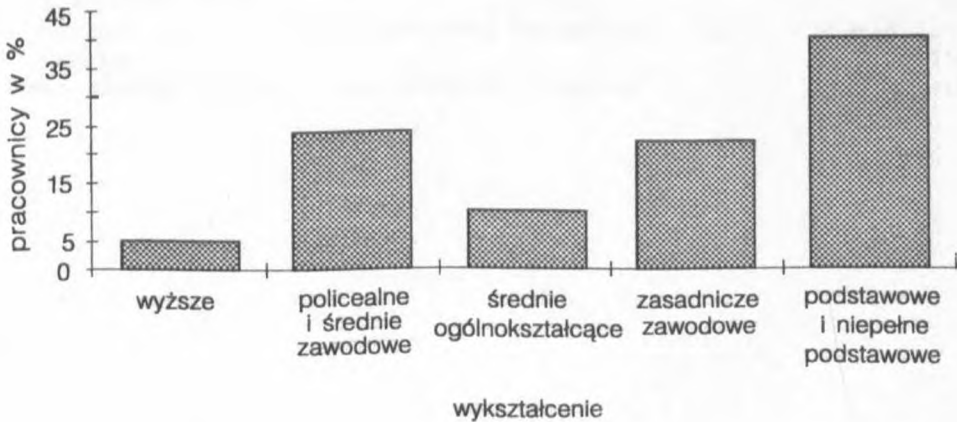
Bezrobotni w województwie łódzkim według wieku
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Źródło: Według tab. 13.

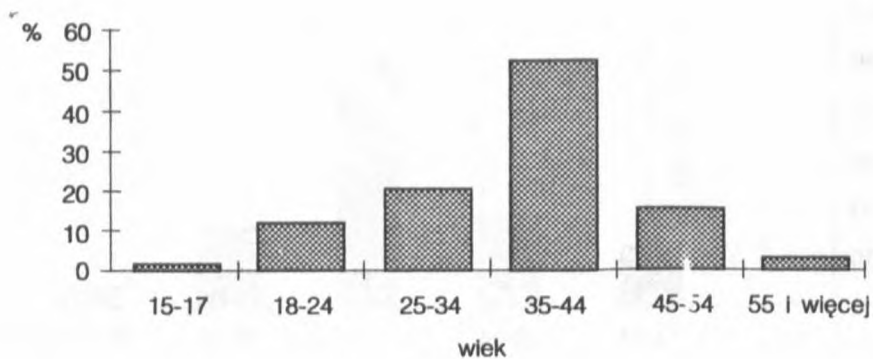
Wykres 11

Struktura bezrobotnych w województwie łódzkim wg poziomu wykształcenia w procentach
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Źródło: Według tab. 14.

Struktura bezrobocia kobiet w województwie łódzkim w 1991 r.
Stan z 31 grudnia 1991 r.

Źródło: Według tab. 23.